

วัฒนธรรมการสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะในยูทูปไซเบอร์สเปซ

COMMUNICATION CULTURE ON THE PUBLIC SPHERE IN THE CYBERSPACE

จักรีรัตน์ แสงวารี *

ดร.พัลลภ พิริยะสุวรรณค์ **

ภูมิหลัง

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ส่งผลให้ทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการสื่อสารขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่สาธารณะที่อินเทอร์เน็ตเข้าถึง เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถทำการสื่อสารขึ้นได้ในทุกเพศ ทุกวัย ในทุกๆ ช่วงเวลา ถือได้ว่าเป็นช่องทางเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นสาธารณะ ทั้งแบบเปิดเผยตัวตนและปิดบังตัวตนซึ่งช่องทางพื้นที่สาธารณะนี้ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาให้เหมาะสมของแต่ละบุคคล เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการสื่อสารที่ดีภายใต้โลกที่ได้ชื่อว่าเป็นยุคของไซเบอร์สเปซ

วัฒนธรรมการสื่อสาร

วัฒนธรรม (Culture) คือการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้นมาร่วมกันในสังคม อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คน (Ways of Life) เป็นเรื่องราวของทุกสิ่งทุกอย่างทั้งหลายของมนุษย์ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ (จุฬาพรธรรค์ ผดุงชีวิต. 2551: 5-6)

1. มรดกทางวัฒนธรรม (Culture Heritage) เช่นโบราณสถาน อนุสรณ์สถาน โบราณวัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ จารึก เอกสาร หนังสือโบราณ สมุดข่อย เป็นต้น

2. วัฒนธรรมร่วมสมัย (Living or Contemporary Culture) อันได้แก่

2.1 เรื่องการทำมาหากิน อาชีพ รูปแบบการดำรงชีพ การประมง การล่าสัตว์ การเพาะปลูก วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของคนท้องถิ่นในภาคต่างๆ การแต่งกาย งานศิลปะ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2.2 เรื่องของภาษา การพูด การอ่าน และการเขียน การแสดงออกถึงกิริยามารยาท บุคลิกภาพนิสัยใจคอ ฯลฯ

2.3 เรื่องของศาสนา ความเชื่อทางพิธีกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม คุณธรรม หลักปฏิบัติต่างๆ

2.4 เรื่องศิลปะการเล่นหรือสุนทรียศาสตร์ทางด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา การเล่นพื้นบ้านและพื้นเมือง

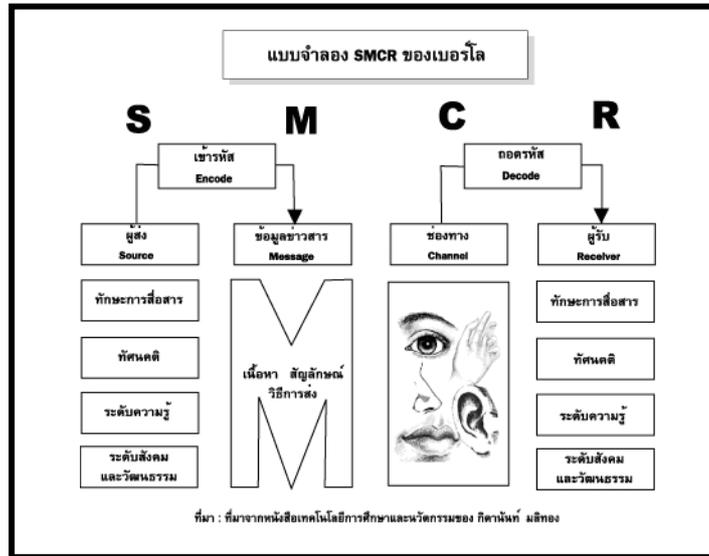
2.5 เรื่องเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง

3. ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี (Wisdom and Technology) อาทิ ระบบความเชื่อ ระบบคุณค่า ระบบการดำรงชีวิต ระบบการศึกษา ระบบภาษาและวรรณกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรม

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทย์และโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

** ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ทั้งนี้วัฒนธรรมเกี่ยวกับการสื่อสาร (Communication) ซึ่งหมายถึงการสร้างความร่วมมือ ความคล้ายคลึงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องอาศัยการสื่อสารในเรื่องการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การสื่อสารที่ปรากฏอยู่ในสังคมซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองทางการสื่อสารที่เรียกว่า SMCR ของเบอร์โล่ ตามที่ได้แสดงไว้ในภาพดังนี้

ภาพประกอบ 1 แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล่

(ที่มา : <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/281400>)

กระบวนการสื่อสาร (Process of Communication) ซึ่งกระบวนการในที่นี้ หมายถึงปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหรือกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน ตามความหมายนี้มีคำอยู่ 2 คำคือ คำว่า เปลี่ยนแปลง (Change) และคำว่า การต่อเนื่อง (continue) ดังนั้นไม่ว่าเหตุการณ์ใดก็ตามที่มีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันไป อาจถือได้ว่าเป็นกระบวนการทางสังคมอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ต้องอาศัยองค์ประกอบของการสื่อสารที่มีสาระสำคัญ (อนันต์ธนา อังกินันท์และเกื้อกุล คุปรัตน์, 2536: 54-60) ที่กล่าวไว้ดังนี้

1. แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) หมายถึงแหล่งกำเนิดของสาร เกี่ยวกับความคิดเห็น หรือเหตุการณ์ต่างๆ การสื่อสารจะสามารถบรรลุเป้าหมายและเกิดผลดีได้นั้น ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องมีทักษะ ทักษะคิด และความรู้ ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และอยู่ในระบบของสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน

2. สาร (Message) หมายถึงสิ่งเร้าหรือสารเรื่องราวที่ถูกส่งออกไปจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร สิ่งที่เป็นสารนี้ อาจจะเป็นความคิด หรือเรื่องราวต่างๆ ที่ส่งผ่านไปตามสื่อ และถ้าวิเคราะห์องค์ประกอบของ สาร จะพบว่ามียู่ 3 ประเด็นคือ 1) สัญลักษณ์ของสาร 2) เนื้อหาของสาร และ 3) การเลือกจัดลำดับของสาร ได้ตามลักษณะของสารนั้นๆ

3. สื่อหรือช่องทาง (Channel) หมายถึงเป็นพาหนะที่นำสารไปสู่ผู้รับปลายทาง

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึงผู้ที่รับสารจากแหล่งสาร ที่สารส่งไปถึง โดยผู้รับสารมีหน้าที่เป็นคนถอดรหัสของสารที่ส่งมาจากแหล่งสารด้วย

5. ผล (Effects) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงหรือข้อแตกต่าง ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อันเนื่องมาจากสารที่ได้รับ ว่ามีความเห็นถูกต้อง เข้าใจหรือเห็นพ้องตรงกันและสอดคล้องกันหรือไม่

6. ปฏิกริยาตอบกลับ (Feedback) หมายถึงวิธีการหรือการทำทางที่ฝ่ายผู้รับสารใช้หรือแสดงออกมาให้ผู้ส่งสารได้รับทราบ สามารถรับรู้ได้ว่าสารที่ส่งไปนั้นได้รับผลตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนของการสื่อสารของนงนุช ศิริโรจน์ (2543: 8) ตามลักษณะ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การสื่อสารของมนุษย์ เริ่มต้นจากผู้สาร (Sender) ที่ทำการส่งข่าวสาร (Message) โดยตั้งใจให้สารนั้นมีความหมาย
2. ผู้ส่งสาร ทำการเข้ารหัสความหมายของสารก่อนส่งไปให้ผู้รับสาร โดยการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน หรือการทำทางประกอบ เพื่อให้ผู้รับสาร (Receiver) เข้าใจสารนั้นได้
3. สาร ที่ถูกส่งมาโดยการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน หรือการทำทาง จะถูกส่งผ่านช่องทางการสื่อสาร ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร
4. สาร ที่ถูกส่งตรงมาให้ผู้รับสาร ในรูปแบบของสัญลักษณ์ต่างๆ นั้น ผู้ส่งสารได้เข้ารหัสความหมายไว้ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้
5. ผู้รับสาร เมื่อได้รับสารแล้ว จะทำการแปลความหมายของสารตามความเข้าใจให้ตรงกับความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการ

6. ผลที่ได้รับการแปลสาร ทำให้สารนั้นมีอิทธิพลต่อผู้รับสารได้ สามารถจะโน้มน้าวใจ หรือจูงใจผู้รับสารได้ การสื่อสารจึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการมีปฏิกริยาของมนุษย์ เกิดวัฒนธรรมขึ้นในสังคม เราได้ใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการสื่อสารที่มีต่อมนุษย์ เราสามารถแบ่งแยกออกเป็น 5 ประการดังต่อไปนี้ (ศุภรศมี วิฑิตกุลเจริญ, 2546 : 6-8)

1. ความสำคัญต่อความเป็นสังคม เมื่อมนุษย์มีการรวมตัวกันเป็นสังคมตั้งแต่ระดับเล็กคือ ครอบครัว จนไปเป็นระดับใหญ่คือประเทศ เราจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเป็นพื้นฐาน เพราะการสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจ สร้างระเบียบของสังคมให้เป็นที่ยอมรับระหว่างสมาชิก ทั้งนี้เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม
2. ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน การสื่อสารมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารเป็นกลุ่ม การสื่อสารในที่ชุมชน และการสื่อสารมวลชน เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา
3. ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ ปัจจุบันการอุตสาหกรรม มีการปฏิบัติทางด้านเทคโนโลยีการผลิต พัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมาช่วยธุรกิจเป็นอย่างมาก
4. ความสำคัญต่อการปกครอง ไม่ว่าจะเป็นการปกครองในระบอบใดหรือระดับใด คือตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ จำเป็นต้องการอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญที่จะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก เกิดความร่วมมือและปฏิบัติตามนโยบาย และที่เกิดจากกฎหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้
5. ความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ ต้องอาศัยการสื่อสารเข้ามาเป็นปัจจัยที่สำคัญ คือ พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการสื่อสารต่างๆ สามารถช่วยทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

พื้นที่สาธารณะในยุคไซเบอร์สเปซ

พื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) หมายถึงพื้นที่ของชีวิตสังคมที่เปิดกว้างให้แก่ทุกคน เพื่อเข้ามาร่วมกันสร้าง “ความคิดเห็นสาธารณะ” ส่งผลให้บุคคลได้แสดงถึงสิทธิเสรีในการแสดงออก (Freedom) เป็นเวทีเสรีในการแสดงความคิดเห็น โดยการนำเสนอเนื้อหาด้วยการผ่านสถานะต่างๆ ไม่มีขอบเขตในเรื่องของเวลาและสถานที่ สามารถเปิดเผยข้อจริง หรือจะใช้นามแฝงเพื่อปกปิดข้อจริงก็ได้ถือได้ว่าเป็นเสริมในเรื่องการนำเสนอตัวตนด้วยการเขียนเล่าเรื่องตนเองผ่านสื่อไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) ได้อย่างเต็มที่ดังที่กล่าวมาจะพบว่าการแสดงถึงความเป็นตัวตนบนพื้นที่สาธารณะของผู้หญิงได้ใน 2 ลักษณะดังนี้ (อรอนงค์ โฆษิตพิพัฒน์. 2555 : 34-36)

1. ความเป็นตัวตนในลักษณะที่เปิดเผย เป็นการแสดงความเป็นตัวตนที่มีความตั้งใจหรือเจตนาแนะนำเสนอตัวตนเพื่อเปิดเผยความเป็นตัวตนจากการถ่ายทอดเรื่องราวที่ผ่านสื่อไซเบอร์สเปซ (Cyberspace)

2. ความเป็นตัวตนในลักษณะซ่อนเร้น เป็นการแสดงความเป็นตัวตนในลักษณะซ่อนเร้นหรือปิดบังความเป็นตัวตน เพื่อต้องการแสดงความรู้สึกด้วยการถ่ายทอดความรู้สึกตนเองผ่านสื่อไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) นำเสนอเรื่องราวสู่สังคม โดยใช้พื้นฐานสาธารณะในการระบายความรู้สึกให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความรู้สึกอันแท้จริง

การสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะ พบว่าผู้สื่อสารสามารถแสดงศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างความแข็งแกร่ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นเครื่องมือเสริมพลังเกิดรูปแบบของมิติของอำนาจ (Dimension of Power) ดังนี้

1. กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ตนเอง เป็นการแสดงตัวตนออกมาด้วยการนำเสนอ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างพลังให้ตนเองผ่านประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

2. กระบวนการนำศักยภาพทางปัญญา จากการถ่ายทอดทางวิชาการ การให้ข้อคิด เกร็ดความรู้ที่เป็นประโยชน์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เกิดความรู้ใหม่ๆ และเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน

3. กระบวนการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตน พัฒนาการทำงาน เพื่อทักษะด้านเทคโนโลยี เกิดความมั่นใจ เป็นการเพิ่มพูนความรู้

4. กระบวนการเพิ่มความรู้สึกมีค่า และการรับรู้ความสามารถของตนเองในทางบวก เกิดคุณค่าแก่ตนเอง สร้างความรู้สึกจากการใช้เทคโนโลยีเป็นสร้างพลังอำนาจ

5. กระบวนการใช้เทคโนโลยีก่อความรัก ความผูกพันในเครือข่าย ทำให้เครือข่ายเกิดความรู้สึกถึงแรงสนับสนุนซึ่งกันและกัน นำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

พื้นที่สาธารณะของโลกไซเบอร์สเปซในปัจจุบันมีเกิดขึ้นมากมาย หลายช่องทางเกิดเครือข่ายสังคมออนไลน์

ภาพประกอบ 2 เครือข่าย social network
(ที่มา : <http://stbuschool.wordpress.com>)

เป็นปรากฏการณ์ของการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลในโลกของอินเทอร์เน็ต ที่สะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึง มีสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจเลือก ทำให้เกิดปัญหาที่ต้องถกเถียงกัน โดยหวั่นเกรงกันว่าพื้นที่สาธารณะนั้นอาจมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนที่อาจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการอยากลองทำอย่างที่ไม่แนะนำ หลงทำหรือปฏิบัติในเรื่องที่ผิดศีลธรรม สร้างให้เกิดปัญหาของสังคมตามขึ้นมาอย่างที่ได้อาพบเห็นในข่าวกันเป็นประจำ หากมองในแง่ดี ควรใช้พื้นที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น ในเป็นช่องทางในการหลุดพ้นไปจากโลกของความเป็นจริงที่เคร่งเครียดและยุ่งเหยิงกับเรื่องในชีวิตประจำวัน เข้าทำนองเป็นสื่อเพื่อความผ่อนคลาย (Escapist Media) นั่นคือ สื่อช่วยให้สร้างฝันจินตนาการ (กฤษณ์ ทองเลิศ. 2539 : 127) ความรู้สึกต่อจิตใจ เกิดวัฒนธรรมการสื่อสาร ของสื่อยุคดิจิทัล บนพื้นที่สาธารณะส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนต่อพัฒนาการด้านต่างๆ หลายประการจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า (คณะอนุกรรมการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก. 2535 : 4-5)

1. ผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสมรรถภาพทางกาย โดยไม่ได้พักผ่อนและไม่ได้บริโภคอาหารอย่างเพียงพอใช้เวลากับพื้นที่สาธารณะจนดึก อาจส่งผลกระทบต่อทางด้านสายตาโดยจางมอง
2. ผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน สร้างนิสัยโน้มน้ำหนักให้ชอบเสี่ยงโชค และแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวเด็กและเยาวชนเอง รวมทั้งมีขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยเฉพาะสมาชิกภายในครอบครัว ไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ไม่สามารถเล่น โต้ตอบ หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
3. ผลกระทบต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็กและเยาวชน ในกรณีที่ใช้สื่อในทางที่ผิดจะก่อให้เกิดผลทางลบในด้านความคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เพราะเนื้อหาที่ปรากฏอยู่อาจไม่เหมาะสมกับวัย เด็กและเยาวชนก็จะได้โทษจากการใช้พื้นที่สาธารณะในลักษณะที่ไม่ถูกต้อง
4. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ทศนคติ และค่านิยม ในเรื่องของการใช้ภาษา ที่ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบซิมซัวัฒนธรรมต่างชาติบางอย่างที่ไม่เหมาะสมมาใช้กับวิถีแบบไทย รวมทั้งเกิดทัศนคติและค่านิยม เช่นความฟุ้งเฟ้อ วัตถุนิยม ให้คุณค่าของเงินมากกว่าคุณธรรมความดี

ยุคไซเบอร์สเปซ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) ต้นศตวรรษที่ 21 สร้างสังคมไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) ก่อเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลกเป็นหนึ่งเดียว สังคมไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) ขยายตัวไปทั่วทุกทวีป เครือข่ายโครงสร้าง (Structural Network) ของการสื่อสารครอบคลุมทั้งจากเมืองเล็กจนไปถึงเมืองใหญ่ กระบวนการสื่อสารกลายเป็นทางด่วนพิเศษ (Superhighway) ครอบคลุมขยายไปทั่วทั้งโลกซึ่งเราสามารถจำแนกโลกการสื่อสารแบ่งออกเป็น 3 โครงสร้างดังนี้ (สมควร กวีเย. 2554 : 69-70)

ตารางแสดงโครงสร้างโลกการสื่อสาร

โครงสร้างเบื้องต้น (Superstructure)	การสื่อสารการเมือง การสื่อสารเศรษฐกิจ การสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม
โครงสร้างหลัก (Macrostructure)	การสื่อสารมวลชน การสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูล
โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารภายในบุคคล

ปัจจุบันเราอาศัยความก้าวหน้าของยุคของโลกรัฟรมแดน อาศัยระบบดิจิทัลที่รวม 3 เทคโนโลยีเข้าด้วยกัน อันได้แก่ การสื่อสารมวลชน คอมพิวเตอร์ และโทรคมนาคม ที่ถูกพัฒนาทดแทนระบบแอนะล็อกของในอดีต ทำให้ขณะนี้เกิดปรากฏการณ์โลกเสมือนที่เรียกว่า “ไซเบอร์สเปซ” (Cyberspace) ที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับสารสามารถติดต่อสื่อสารกันได้เป็นกลุ่ม ต่างเวลา ต่างสถานที่ อีกทั้งยังสามารถโต้ตอบกันได้ทันที (Interactive) ผ่านเว็บไซต์ต่างๆ ที่เป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ด้วยอิทธิพลของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เครือข่ายทางสังคม ซึ่งหมายถึงความเกี่ยวข้องและผูกพันระหว่างกันของบุคคลที่ประกอบขึ้นเป็นครอบครัวเพื่อน และคนรู้จักได้มีการขยายจากในชีวิตจริงเข้ามาสู่เครือข่ายในโลกอินเทอร์เน็ต และในปัจจุบันมีการพัฒนาเป็น “เครือข่ายทางสังคมออนไลน์” (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2555: 80-85) มีข้อมูล ความรู้จำนวนมากมายที่สามารถค้นหาได้ โดยอาศัยการค้นหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่เป็นจำนวนมากด้วยเครื่องมือค้นหาข้อมูลที่เรียกว่า Search Engine Site ซึ่งจะทำหน้าที่รวบรวมชื่อเว็บไซต์ต่างๆ จัดแยกเป็นหมวดหมู่ เพียงผู้ใช้ต้องการค้นหาแล้วป้อนข้อความลงไปในช่วงที่กำหนด ข้อมูลที่เราต้องการก็จะปรากฏออกมา ถือได้ว่าเป็นการเพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว เว็บไซต์ที่ให้บริการค้นหาข้อมูลมีมากมายหลายที่ทั้งของคนไทยและต่างประเทศ

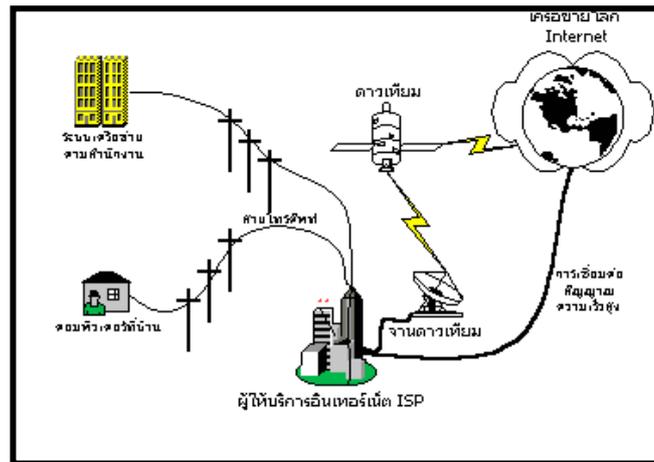

ภาพประกอบ 3 การค้นหาข้อมูลด้วย Search Engine

(ที่มา : <http://anusarazaa.blogspot.com>)

สอดคล้องกับปัจจัยทางบวกต่อการเติบโตของประเทศในปี 2554 (สรุปผลการสำรวจ. 2554 : 25-26) ประกอบได้ด้วย

1. เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีการขยาย อัตราการเติบโตโดยส่งผลให้มีผู้บริโภคเพิ่มขึ้น
2. การขยายโครงข่ายบรอดแบนด์ภายในประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งให้สังคมไซเบอร์สเปซ ขยายไปถึงประชาชนทุกระดับ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษา บริการสาธารณสุข และเกษตรกรรม เป็นต้น
3. การปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจ (Business Model) ไปสู่ระบบดิจิทัลของเอกชน การทำธุรกิจในยุคสังคมออนไลน์สามารถซื้อ-ขายผ่านช่องทางหน้าร้าน หรือรูปแบบธุรกิจเดิมได้เพียงอย่างเดียว เนื่องจากการซื้อ-ขายบนตลาดออนไลน์ (e-Marketing) และชำระเงินผ่านช่องทางออนไลน์ (e-Payment) มีความสำคัญยิ่งขึ้น
4. การเพิ่มระดับการใช้ในสถาบันการศึกษา ขยายตัวเพิ่มขึ้น ไม่เพียงแต่เครื่องคอมพิวเตอร์เดสก์ทอป หรือเน็ตบุ๊กเท่านั้น เครื่องโปรเจคเตอร์เป็นอุปกรณ์สื่อการสอนอีกประการหนึ่งที่มีแนวโน้มนำไปใช้งานในภาคการศึกษามากขึ้นทั้งในระดับอุดมศึกษา และมัธยมศึกษา

ภาพประกอบ 4 ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace)

(ที่มา : http://www.aw.ac.th/web_html/001.htm)

5. การแสวงหานิยมในอุปกรณ์พกพา (Mobile Device) เช่นแท็บเล็ตพีซี และสมาร์ทโฟน การใช้งานอุปกรณ์อินเทอร์เน็ตพกพาไม่เพียงแต่จะเป็นที่นิยมในต่างประเทศเท่านั้น สำหรับประเทศไทยเอามีความต้องการที่สูงมากเช่นกัน ผนวกกับโครงสร้างพื้นฐานทางด้านอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ เช่น จุดเชื่อมต่อสัญญาณ Wi-Fi และการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G มีแนวโน้มขยายพื้นที่ให้บริการมากขึ้น ผลักดันให้เกิดความต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตบนอุปกรณ์พกพามากยิ่งขึ้น

บทสรุป

วัฒนธรรมการสื่อสารของไทยได้ก้าวพัฒนาไปสู่ยุคไซเบอร์สเปซ สังคมได้เปิดกว้างในการมีส่วนร่วม พื้นที่สาธารณะจึงเกิดขึ้น เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของคนในสังคม ไม่ว่าจะเปิดเผยหรือปิดบัง การปรับตัวให้เข้ากับยุคของไซเบอร์สเปซจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นถึง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรู้จักใช้ ปรับปรุงและสร้างนิสัยใหม่ผลักดันให้สังคมมีการพัฒนาไปทางที่ดีขึ้นอย่างสอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิกในสังคม เพื่อเราจะได้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ ทองเลิศ. สื่อมวลชนการเมืองและวัฒนธรรม องค์กรร่วมแห่งสายสัมพันธ์ของวิถีชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2539.
- คณะอนุกรรมการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก. บทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2535.
- จุฑาพรรธ ผดุงชีวิต. วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- นงนุช ศิริโรจน์. การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- ศุภรศมี ฐิติกุลเจริญ. ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- สมควร กวียะ. แนวคิดอนาคตเพื่อการสื่อสารมวลชนยุคไฮเปอร์สเปซ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกริก, 2554.
- สรุปผลการสำรวจตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยประจำปี 2553 และ
ประมาณการปี 2554. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม, 2554.
- อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกุล คุปรัตน์. สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เพื่อการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536.
- อรอนงค์ โฆษิตพิพัฒน์. “การสื่อสารเรื่องผู้หญิงบนพื้นที่สาธารณะผ่านโลกโซเชียลสเปซ,” อิสราปริทัศน์, 1(2): 34-36 : 2555
- อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. “การสื่อสารผ่านสื่อใหม่ในยุคสังคมสารสนเทศ.” อิสราปริทัศน์, 1(2): 80-85 : 2555